

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális interakciók pszichológiája
Tárgykód:	ALSZPA1151
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Benyák Anikó
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Oktatás célja:

A tantárgy oktatásának célja:

- a társas történések megértése és elemzése iránti igény és érzékenység fokozása, valamint a társas kapcsolatok tudatos alakításához szükséges képességek fejlesztése;
- a szociálpszichológia fogalmainak, törvényszerűségeinek, módszereinek megismertetése, és alkalmazásuk lehetőségének megteremtése;
- megismertetni a hallgatókkal a személyközi kommunikáció jelenségvilágát, a társas érintkezések során kialakuló konfliktusok jellegzetességeit és a hozzájuk kapcsolódó konfliktuskezelés elméleti hátterét.

Követelmények, kompetenciák:

- a hallgató ismerje a szociális megismerés elméleti és gyakorlati kérdéseit;
- ismerje a társas magatartásformákat, tudja azokat értelmezni és elemezni;
- legyen tájékozott a nevelési-oktatási intézményekben előforduló konfliktusok típusait, legfőbb forrásait és funkcióit illetően,
- ismerje a konfliktusokra vonatkozó különféle megközelítésmódokat, a konfliktushelyzetek elemzésének különböző lehetőségeit, a konfliktusok megoldásának stratégiáit, a hatékony konfliktusmegoldás menetét.

Tantárgy tartalma:

A tárgy tartalma

Az egyén mint szociális egység. A szociális meghatározottságú személyiségjellemzők.

A szociális szerep. Szerepelméleti alapfogalmak. A szerepkonfliktusok fajtái, valamint kezelésük. Énfunkciók, elhárító mechanizmusok. Az egyén szocializációja. Szakmai szocializáció.

Az attitűd. Az attitűd összetevői; funkciói; attitűdkonzisztencia és attitűdváltozás. A Heider-féle kognitív konzisztencia (egyensúly) elmélete. Az attitűdök mérése, attitűdskálák. Attitűd és érték. Sztereotípiák és

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális interakciók pszichológiája
Tárgykód:	ALSZPA1151
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Benyák Anikó
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Tantárgy tartalma:

előítélet.

A szociális megismerés alapjelensége: a személypercepció. A pontosság kérdése a személyészlelésben. A benyomás (összkép) kialakításának modelljei. Személyes konstruktumok, burkolt személyiségelméletek és vizsgálatuk. Torzító tényezők a benyomások kialakításában.

A szociális megismerés alkotóeleme: az attribúció. Az attribúcióra vonatkozó elméletek. Torzító tényezők az attribúciós folyamatokban. Énattribúciók.

A szociális interakció lényege. Interakciós függőségek. A társas kapcsolatok keletkezése, típusai, fejlődése. Az interperszonális kommunikáció fogalma, folyamata, szintjei, csatornái. A nem verbális üzenetek változatai.

Szociális befolyásolás és meggyőzés: hatékonyság és kiváltott reagálásmódok. A meggyőzés folyamata. A konformitás fogalma, változatai, befolyásoló tényezői.

Társas kölcsönhatás (szociális facilitáció és inhibíció).

A tömeg. Tömeghatás. Tömegviselkedés. Tömegjelenségek.

A konfliktus fogalma. A konfliktusok szintjei. A társas konfliktusok fajtái. Csoportközi konfliktusok. Konfliktusmegoldó stratégiák.

A konfliktuspedagógia tárgya, előzményei. Az iskolai konfliktusok értelmezési kerete, forrásai, pedagógiai funkciói.

Kooperáció és versengés az iskolában. A versengő magatartást befolyásoló személyes és szituatív tényezők.

Konfliktuskezelési paradigmák a pedagógiában: tekintélyhangsúlyos megközelítés, gyermekhangsúlyos megközelítés, a felek interakcióját hangsúlyozó (liberális) modell.

A konfliktusok pedagógiai hasznosíthatóságának felismerése a demokratizálódási törekvések nyomán (német konfliktuspedagógia). A Becker-féle konfliktusmegoldási/feldolgozási modell. A konstruktív konfliktusmegoldás modellje. A kommunikációs stratégia.

A közvetítéses konfliktuskezelés. A resztoratív szemléletű konfliktusmegoldás. A mediáció mint a konfliktuskezelés lehetséges módja.

Számonkérési és értékelési rendszere:

Számonkérési és értékelési rendszer

A félév vizsgajeggyel zárul. A szóbeli vizsga tárgyát a tematika végén feltüntetett kollokviumi tételek

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális interakciók pszichológiája
Tárgykód:	ALSZPA1151
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Benyák Anikó
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

határozzák meg.

Kollokviumi tételek

1. Az egyén mint szociális egység. Szocializáció és szociális tanulás. Szakmai szocializáció. A szociálisan meghatározott személyiségjellemzők közül: az énfunkciók és az elhárító mechanizmusok.
 2. A szociális szerep fogalma. Szerepelméleti alapfogalmak. Szerepkonfliktusok és kezelésük.
 3. Az attitűd (fogalom, szerkezet, funkció, megváltoztatás, Heider-féle egyensúly-elmélet). Attitűdskálák. Attitűd és érték. Sztereotípiák és előítéletek.
 4. Személypercepció: a pontosság kérdése, az összképkialakítás modelljei. Burkolt személyiségelméletek. Torzító tényezők a személypercepcióban.
 5. Az attribúció (fogalom, elméletek, torzítás).
 6. A szociális interakció lényege. Interakciós függőségek. A társas kapcsolatok keletkezése, típusai, fejlődése. A szociális facilitáció és inhibíció.
 7. Az emberi viselkedés pszichikus helyzetei. Az interperszonális kommunikáció fogalma, folyamata, szintjei, csatornái. A nem verbális üzenetek változatai. Kommunikációs akadályok, én-üzenetek.
1. Szociális befolyásolás és meggyőzés: hatékonyság és kiváltott reagálásmódok. A meggyőzés folyamata. A konformitás fogalma, változatai, befolyásoló tényezői.
9. A tömeg. Tömeghatás. Tömegviselkedés. Tömegjelenségek.
10. A konfliktus fogalma. A konfliktusok szintjei. A társas konfliktusok fajtái. Konfliktusmegoldó stratégiák.
1. Kooperáció és versengés az iskolában. A versengés alapja, típusai. A győzelemre és a vereségre adott reakciók mintázatai. A versengő magatartást befolyásoló személyes és szituatív tényezők. A kooperációra nevelés módszerei.
2. A konfliktuspedagógia tárgya, előzményei. Az iskolai konfliktusok értelmezési kerete, forrásai, pedagógiai funkciói. Konfliktuskezelési paradigmák a pedagógiában.
3. A Becker-féle konfliktusmegoldási/feldolgozási modell és a konstruktív konfliktusmegoldás modelljének összevetése. A kommunikációs stratégia lényege. A resztoratív szemléletű konfliktusmegoldás. A mediáció.

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális interakciók pszichológiája
Tárgykód:	ALSZPA1151
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Benyák Anikó
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Számonkérési és értékelési rendszere:

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom

Szabó István (1998): Bevezetés a szociálpszichológiába. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. vonatkozó fejezetei

Joseph P. Forgas / Forgács József (1994): A társas érintkezés pszichológiája. Gondolat Könyvkiadó, Budapest. vonatkozó fejezetei

Benyák Anikó (2012): Konfliktuskezelés a gyakorlati munkában. Felsőoktatási tankönyv. In: Rostáné Riez Andrea (szerk.): A szociális képzés innovációjának narratívái. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron. 6-56. *(elektronikusan elküldésre kerül)*

Falus Iván (szerk. 1993): Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Keraban Kiadó, Budapest. 7. fejezet 187-191.

Váriné Szilágyi Ibolya (1998): Az attitűd és az érték. In: Lappints Árpád (szerk.): Érték és nevelés. Comenius Bt., Pécs. 12-14.

Ajánlott irodalom

Allport, G.W. (1984): Az előítélet. Gondolat Kiadó, Budapest.

Aranson, E. (1994): A társas lény. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.

Atkinson, R.L. (1994): Pszichológia. Osiris - Századvég, Budapest.

Benedek I. (1995): Pedagógiai vezetés, a vezetés pedagógiája. Okker Oktatási Iroda, Budapest.

Buda B. (1988): A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Tömegkommunikációs Kutatóközpont,

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális interakciók pszichológiája
Tárgykód:	ALSZPA1151
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Benyák Anikó
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom:

Budapest.

Csepeli Gy. (1979): A szociálpszichológia vázlatja. Népművelési Propaganda Iroda, Budapest.

Csepeli Gy. (2003): Szociálpszichológia. Osiris Kiadó, Budapest.

Erős F. (1998): Megismerés, előítélet, identitás. Szociálpszichológiai szöveggyűjtemény. Új Mandátum Kiadó, Budapest

Griffin, E. (2001): Bevezetés a kommunikációelméletbe. Harmat Kiadó, Budapest. 34-48.

Halász L., Hunyadi Gy., Marton L. M. (szerk. 1979): Az attitűd pszichológiai kutatásának kérdései. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Herczog M. (2004): Megbékélés és jóvátétel. CSAGYI Könyvek, Budapest.

Hewstone, M. és mtsai (1997): Szociálpszichológia. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.

Horányi Ö. (szerk. 2003): Kommunikáció I-II. General Press Kiadó, Budapest.

Lengyel Zs. (1997): Szociálpszichológia. Szvgy. Osiris Kiadó, Budapest.

Mead, G. H. (1973): A pszichikum, az én és a társadalom. Gondolat, Budapest.

Mérei F. (1996): Közösségek rejtett hálózata. Osiris Kiadó, Budapest.

Mérei F. (1989): Társ és csoport. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Mészáros A. (2006): A munkahely szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Mészáros A. (1999): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Szekszárdi J. (2001): A konfliktuskezelés gyakorlata. Új Pedagógiai Szemle, 5. 86-103.

Terestyéni T. (2006): Kommunikációelmélet. Typotex Kiadó, Budapest.

Győr, 2013. június.

Dr. Benyák Anikó sk.
adjunktus

Tárgytematika

Félév:	2013/14/1
Tárgynév:	Szociális interakciók pszichológiája
Tárgykód:	ALSZPA1151
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Benyák Anikó
Tárgy követelménye:	Vizsga
Tárgy heti óraszám:	0/0/0
Tárgy féléves óraszám:	12/0/0

Kötelező irodalom: